

Mottagare
Regionstyrelsen

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland 2025-2028

Regionstyrelsens förslag till beslut i regionfullmäktige

- Regionstyrelsen tillförs under 4 år 1,3 miljoner kronor årligen i ramtillskott för att teckna ett IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.

Förslag till beslut i regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att Region Gotland och Röda Korset Gotland ingår en överenskommelse i form av ett idéburet offentligt partnerskap enligt denna tjänsteskrivelse förutsatt att finansiering beviljas i regionfullmäktige.

Sammanfattning

En framgångsrik integration behöver ske i samverkan. Region Gotland har ett upparbetat gott samarbete med Röda Korset Gotland (RKG) för att stödja de personer på Gotland som befinner sig i uppehållstillståndsrelaterade processer samt personer där avvisanden inte kunnat verkställas, bland annat i form av tidigare gemensamma idéburna offentliga partnerskap. Nuvarande partnerskap löper ut i december 2024.

RKG har en upparbetad etablerad kontakt med målgruppen och besöker dessa personer regelbundet för att sprida samhällsinformation, ge samhällslösnings och ett psykosocialt stöd. I särskilda fall kan RKG även bistå dessa individer med basala behov.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att fortsatt samverkan med RKG är ett ändamålsenligt, flexibelt och kostnadseffektivt sätt att möta konstaterade behov och samhällsutmaningar. Att stärka nya gotlänningars förutsättningar till egenförsörjning och medverkan i samhällsutvecklingen bidrar även till att uppnå målen i Gotlands Regionala utvecklingsstrategi avseende trygghet och inkluderande samhälle, hållbar tillväxt och attraktionskraft. Långsiktigheten i samverkansformen stärker förutsättningarna att möta eventuella förändringar i det geopolitiska läget.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att nuvarande omfattning av partnerskap i form av 1,3 miljoner årligen ger förutsättningar att möta konstaterade behov av stöd och samhällsorientering.

Ett behov av arbetsmarknadsinsatser i form av arbetsträning, praktik och möjlighet till anställning med stöd är även identifierat av Region Gotland, vilket inte inkluderas i nuvarande partnerskap, men har erbjudits av RKG vid tidigare samarbete med gott resultat. Regionstyrelseförvaltningens bedömning är därmed att om partnerskapet utökas med 500 tkr finns möjlighet att även inkludera handledning och stöd i den form som dessa arbetsmarknadsinsatser kräver. En utökning av partnerskapet med 500 tkr skulle innebära en årlig tillförsel av totalt 1,8 miljoner i ramtillskott för att teckna Idéburet offentligt partnerskap med Röda Korset Gotland om det finns utrymme till ett utökat avtal. Regionstyrelseförvaltningen föreslår dock utifrån rådande ekonomiskt läge att regionstyrelsen under 4 år tillförs 1,3 miljoner kronor årligen i ramtillskott för att teckna ett IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.

Ärendebeskrivning

En framgångsrik integration bidrar till vårt samhälles framtida tillväxt, välfärd och utvecklingen av vår demokrati. Ansvaret för integrationen delas mellan individen och samhällets olika aktörer, offentliga såväl som aktörer i civilsamhället. Insatser för att främja integrationen minskar även risken för utanförskap och motsättningar mellan olika grupper.

Ett oroligt omvärldsläge påverkar Gotland. Rysslands anfallskrig mot Ukraina och EU:s beslut om att aktivera massflyktingdirektivet har lett till att människor på flykt sökt sig hit, människor som behöver stöd med samhällslötsning, psykosocialt stöd och i särskilda fall hjälp med basala insatser. Detta i kombination med krig och konflikter även i andra delar av omvärlden leder till att individer som söker sig till Gotland och befinner sig i uppehållstillståndsrelaterade processer samt personer där avvisanden inte kunnat verkställas är i behov av ett samlat stöd.

Region Gotland har ett upparbetat gott samarbete med Röda Korset Gotland (RKG), dels i form av tidigare samarbete kring projekt vinternatt och dels i samband med tidigare tecknande av Idéburna offentliga Partnerskap (IOP) för stöd och boendesamordning till ensamkommande barn och unga på Gotland. Nuvarande idéburna offentliga partnerskap i form av stöd och samhällsorientering till individer som befinner sig i uppehållstillståndsrelaterade processer, asylprocessen samt nya gotlänningar som vill ta ansvar för sin försörjning, upphör 31 december 2024, varvid ställningstagande om fortsatt samarbete är aktuellt.

Ett IOP kan tecknas där det finns en gemensamt definierad målbild som kräver samverkan och där arbetet ska syfta till att uppnå ett gemensamt allmännyttigt mål. En förutsättning för att IOP ska vara möjligt är att verksamhetsområdet ligger inom den offentliga organisationens kompetens och i dess ansvarsområde. Partnerskapet måste vara utformat på ett sätt som skiljer sig från när den offentliga parten köper en vara eller en tjänst, annars blir partnerskapet upphandlingspliktigt.

Region Gotland har regelbundet följt upp partnerskapet med Röda Korset Gotland och ser att Röda Korset Gotland, i enlighet med partnerskapet, har verkat för att lindra nöd i det geografiska området Gotland och gett stöd till nya och redan etablerade gotlänningar både gällande integrering och samhällslösnig.

Under nuvarande partnerskapsperiod har flera statliga beslut lett till att insatser fått anpassas mot de behov som uppstått. Massflyktsdirektivet har gjort att många personer som kommer från Ukraina bor kvar på ön i de gemensamma boenden som erbjudits. Därutöver har det under året tillkommit individer till dessa boenden, men då boendena inte är byggda för den typen av verksamhet är detta inte hållbart på längre sikt. En övergång till boende i enskilda lägenheter planeras under 2024. Röda Korset Gotland besöker varje vecka dessa boende samt även individer som bor hos gotlänningar. Dessa besök syftar till att sprida samhällsinformation, göra stödjande insatser både socialt och via samhällslösnig. Röda Korset arbetar även med stödjande insatser såsom aktiviteter, psykosocialt samtalsstöd och stöd i att hitta egen försörjning genom arbete. Sedan tecknandet av nuvarande IOP avtal ser Röda Korset Gotland att hjälpbehovet för målgruppen har ökat och allt fler människor söker stöd och hjälp för basala behov såsom mat och kläder.

Gruppen ensamkommande ungdomar som kom till Gotland 2015 har minskat. Myndighetsbeslut och stora ändringar i regelverken har gjort det allt svårare för dessa individer att få uppehållstillstånd i Sverige. De flesta av dessa ungdomar klarar sin egenförsörjning under större delen av året, men ett antal söker enskilt bistånd periodvis. Den långa väntan på det eventuella uppehållstillståndet är svår och många mår psykiskt dåligt. Dessa individer erbjuds enskilda samtal utifrån behov. Enskilt bistånd såsom matkassar, klädkuponger, hygien- och renhållningsprodukter samt en del sociala aktiviteter finns för behövande, syfte med det är att öka den fysiska och sociala hälsan.

Utsatta EU-medborgare fortsätter att komma till Gotland. Röda Korsets långvariga stöd har gett ett gott resultat och nästan alla har ett arbete. Röda Korset har bland annat varit ett stöd för dessa personer i kontakt med arbetsgivare och uthyrare av bostäder. Flera utsatta EU-medborgare har även haft arbete inom den gröna- eller besöksnäringen under säsong och i perioder. Röda Korset stödjer även dessa individer med att vara postmottagare (främst då för myndighetspost). Röda Korset erbjuder även drop-in verksamhet på mötesplatserna Träffpunkt Gråbo och under våren i Hemse med möjlighet att boka tid för enskilda samtal. Röda Korset bistår även med hjälp att söka stöd via socialtjänst samt vid behov av akut sjukvård samt vid sökt stöd för familjeåterförening.

Sammantaget har partnerskapet mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland fallit väl ut. Syfte och mål med partnerskapet har uppfyllts. Behovet kvarstår även efter partnerskapets giltighetstid varvid ställningstagande om förlängning av nuvarande samarbetet blir aktuellt, således ett ställningstagande om årligt tillskott på 1,3 miljoner kronor till Röda Korset Gotland

Utöver ovan nämnda förslag till partnerskap identifierar Region Gotland även ett behov av samarbete med Röda Korset Gotland kring arbetsmarknadsåtgärder såsom arbetsträning, praktikplatser och möjlighet till anställning med stöd för personer som står långt från arbetsmarknaden. Röda Korset Gotland och Region Gotland har tidigare haft ett liknande samarbete inom ramen för projektet Diagonalen, med gott resultat. Av de 49 personer som då deltog gick 17 vidare till annan anställning, 2 till studier, 3 avslutade i förtid, 4 erhöll därefter statlig ersättning (pension eller sjukersättning) och 23 personer erhöll arbetslöshetsförsäkring. Sammantaget bedömdes de ha kommit närmare ordinarie arbetsmarknad och närmat sig möjligheten till egen försörjning eller utbildning.

Förslaget är ett samarbete mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland för att stödja personer som uppstår försörjningsstöd och har behov av arbetsträning, praktik eller anställning med stöd. Röda Korset Gotland kan erbjuda dessa möjligheter men behöver ekonomiskt stöd för den handledning som arbetsmarknadsinsatserna kräver. Röda Korset Gotland erbjuder i förslaget även möjlighet till anställning för ett antal personer som står nära egenförsörjning men behöver en arbetsplats med möjlighet till anpassning och stöd. En anställning, under den tidsram som regelverket kräver, skulle innebära att individen blir egenförsörjande och kan ansluta sig till arbetslöshetsförsäkringen samt uppstår rätt till socialförsäkringssystemets ersättningar som exempelvis sjukpenning.

Som komplement till ovan nämnda förslag till beslut skulle ett tillskott i form av ytterligare 500 tkr per år i kommande partnerskap med Röda Korset Gotland möjliggöra handledning vid praktik och arbetsträning samt möjlighet till anställning med stöd och anpassning.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att fortsatt samverkan med Röda Korset Gotland är ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt att möta konstaterade behov och samhällsutmaningar. Detta mot bakgrund av befintlig lägesbild i kombination med hittills framgångsrikt genomförda aktiviteter.

Vidare bedömer regionstyrelseförvaltningen att den bästa formen för fortsatt samverkan är att ingå ett långsiktigt idéburet offentligt partnerskap (IOP), vilket ger en flexibilitet i utformningen av insatser efter behov. Att stärka nya gotlänningars förutsättningar till egenförsörjning och medverkan i samhällsutvecklingen bidrar även till Gotlands Regionala utvecklingsstrategi avseende trygghet och inkluderande samhälle, hållbar tillväxt och attraktionskraft.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att nuvarande omfattning av partnerskap i form av 1,3 miljoner årligen ger förutsättningar att möta konstaterade behov av stöd och samhällsorientering.

Regionstyrelseförvaltningen identifierar därutöver även behov av att erbjuda personer som uppstår försörjningsstöd möjlighet till arbetsmarknadsinsatser i

form av arbetsträning, praktik och anställning med stöd, i samarbete med Röda Korset Gotland. Detta inkluderas inte i nuvarande partnerskap, men bedöms vara en gynnsam samverkansmöjlighet att beakta då behovet av dessa arbetsmarknadsinsatser inte är tillgodosett på annat sätt.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är därmed att om partnerskapet utökas med 500 tkr finns möjlighet att även inkludera handledning och stöd i den form som dessa arbetsmarknadsinsatser kräver. En utökning av partnerskapet med 500 tkr skulle innebära en årlig tillförsel av totalt 1,8 miljoner i ramtillskott för att teckna Idéburet offentligt partnerskap med Röda Korset Gotland om det finns utrymme till ett utökat avtal.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår dock utifrån rådande ekonomiskt läge att regionstyrelsen under 4 år tillförs 1,3 miljoner kronor årligen i ramtillskott för att teckna ett IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.

Långsiktigheten i samverkansformen stärker förutsättningarna att möta eventuella förändringar i det geopolitiska läget. Som samhälle behöver vi även vara rustade för att fler människor på flykt kan komma att söka sig hit framöver.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömningen är att förslaget upplägg inte står i strid med lagen om offentlig upphandling, utan att inriktningen på avtalet lever upp till kraven som en IOP ställer enligt beskrivning ovan.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att ett IOP-avtal medför ökade kostnader. Uteblivna insatser som stödjer målgruppens möjligheter till samhällsorientering kan dock innebära ökade samhällskostnader på sikt. Den ekonomiska insatsen bedöms kunna undvika större samhällskostnader genom stöd till ökad samhällsintegrering och möjligheter till egenförsörjning. Förslag till utökat partnerskap med Röda Korset Gotland, i form av arbetsmarknadsinsatser såsom arbetsträning, praktik och möjlighet till anställning hos Röda Korset Gotland, bedöms vara en kostnadseffektiv samverkansmöjlighet att beakta då behovet av dessa arbetsmarknadsinsatser inte är tillgodosett på annat sätt.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att ett partnerskap med Röda korset Gotland skapar ökade förutsättningar att stärka barnens rättigheter utifrån barnkonventionen.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att Röda korset i den individuella kontakten med personerna inom ovan nämnda målgrupp har möjlighet att verka för de nationella jämställdhetsmålen i form av en jämn fördelning av makt och inflytande.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

ej aktuellt

6. Klimat och miljöperspektiv

ej aktuellt

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-04-08

Skickas till

Röda Korset Gotland

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör